

Krzysztof Skrzypkowski*

Programowanie muzyki w radiowych stacjach mainstreamowych (z uwzględnieniem formatu CHR)

Programowanie muzyki w stacjach komercyjnych to bardzo złożony proces. Skupiając się jednak na produkcie, jakim jest format CHR, trzeba powiedzieć, że każda stacja od zarania radiofonii w jakiś sposób była CHR-owa, ponieważ grała hity na czasie. Granie muzyki współczesnej i przebojów ciepło i miło odbieranych przez słuchaczy jest kluczem do sukcesu takich rozgłośni.

Format, który obecnie funkcjonuje pod nazwą CHR (*Contemporary Hit Radio*), wykrystalizował się w latach 80. XX wieku; notabene, Amerykanie byli specjalistami od tworzenia różnych formatów, więc formatowanie zaczęło tworzyć w USA. W Polsce była trudniejsza sytuacja oraz mniej czasu, by przeprowadzić wszystkie te procesy, którym podlegały stacje zachodnioeuropejskie lub amerykańskie. Stacje komercyjne w latach 90. w Polsce były różnorodne od strony muzycznej; zależała ona najczęściej od gustów i humoru DJ-a, a także od tego, jaką płytę udało mu się włożyć do odtwarzacza. Bywało również, że do prezentera zadzwonił szef i życzył sobie, by zagrać określone utwory.

Te czasy szczęśliwie już się skończyły i zaczęło się poważne programowanie stacji radiowych. W Polsce nie jest jeszcze idealnie, jednak o wiele lepiej: jest pewne zróżnicowanie w eterze – od stacji grających hity dla dorosłego odbiorcy (tzw. mainstreamowe, jak RMF i Radio Zet), przez stacje z muzyką rockową (Eska Rock, Antyradio), stacje z muzyką chill out (np. Chilli Zet) po stacje CHR (Planeta, RMF Maxxx, Eska). Eska była pierwszą stacją, która zdecydowała się realizować format CHR – było to na przełomie XX i XXI w. Wystartowaliśmy wówczas z hasłem „Muzyka na czasie”. Zdecydowaliśmy się jednak zmodyfikować hasło na: „Hity na czasie”. Na portalu Wikipedia znalazłem informację, że to hasło stało się polskim synonimem dla anglojęzycznego określenia formatu CHR. Wiele lat pracowaliśmy na to, by stworzyć stację kojarzoną z tym formatem.

Rodzaj muzyki prezentowanej w stacjach CHR zależy od mody, która aktualnie panuje wśród odbiorców. Początki CHR w Polsce to była muzyka o zabarwieniu rockowym i post-grunge (artyści: 3 Doors Down, Nickelback, Linkin Park). Wszystko było przemieszane z niezwykle popularnym w tamtym czasie stylem r'n'b (np. Destiny's Child, Miss-Teeq, Jeniffer Lopez). Później następowały przełomy. W 2004 roku okazał się modny polski hip-hop (wszystko zaczęło się od płockiej grupy Jeden Osiem L i utworu „Jak zapomnieć”) – proszę zwrócić uwagę, że to, co zaczęła grać jedyna wtedy stacja CHR, Radio

* Radio Eska.

Eska, nagle przeniosło się do mediów mainstreamowych; RMF FM i Radio Zet odkryły, że polski hip-hop nie jest zły i można go grać. To, co jest złe w formacie CHR, to z pewnością tzw. „zamęczenie”. Jeśli utwór jest popularny, to gramy go bez przerwy, aż słuchacze się tym przesycą. Tak stało się z polską muzyką hip-hop (chodzi o hip-hop w łagodniejszej odmianie, wykonawcy działający w podziemiu nagrywają do tej pory). Ta muzyka dobrze się przyjęła, następnie „przejadła” – ale otworzyła tym samym furtkę dla kolejnego stylu, tj. muzyki tanecznej (reprezentowanej np. przez polski duet Kalwi & Remi). Jeszcze niedawno taką muzykę sklasyfikowano by i określono jako „techno”, przy czym nie przeznaczono by jej do emisji na antenie stacji radiowej. Tymczasem okazało się, że odbiorcy są gotowi na ten rodzaj muzyki; nadawały ją takie stacje, jak Radiostacja (później: Radio Planeta) oraz RMF Maxxx – i dobrze się w tym nurcie odnalazły. Jednocześnie przylgnęła do radia Eska (moim zdaniem, niesłusznie) opinia, że jest to stacja grająca tylko muzykę taneczną. Takie jednak były zainteresowania odbiorców.

Obecnie da się zauważyć, że gusta i oczekiwania słuchaczy zaczynają zataczać koło. Oprócz muzyki tanecznej (którą dzisiaj na pewno można określić jako popularną), ludzie zatęsknili za graniem gitarowym. Tacy artyści, jak Adele, Nickelback czy Maciej Maleńczuk, którzy byli stale obecni w stacjach AC, pojawiają się również w stacjach CHR, obok utworów z gatunku pop & dance. O tym, co będzie za kolejnych pięć lat, zdecydują słuchacze.

Ten krótki rys historyczny pozwala zrozumieć, dlaczego takie, a nie inne piosenki w danym momencie goszczą na antenie stacji. Zarówno CHR, jak i wszystkie formaty pokrewne (jak CHR AC lub CHR Hot AC) są w pełni uzależnione od tego, czego oczekują słuchacze. Ani w RMF FM, w Radio Zet, w Radio Eska czy Planeta, nie pojawiają się jakiekolwiek audycje autorskie – z wyjątkiem tzw. DJ setów. Są jednak inne rozgłośnie, które w pełni zaspokajają gusta odbiorców, którzy chcą posłuchać innej muzyki. Obserwuję wielki wzrost słuchalności Programu III Polskiego Radia. Tam można znaleźć ciekawy katalog audycji muzycznych (umieszczony także w Internecie), w którym każdy znajdzie coś dla siebie. Ostatnie wyniki słuchalności dla Trójki w Trójmieście¹ wskazują, że była to najchętniej słuchana stacja w tym okręgu. Może to wskazywać na fakt, że Trójka powoli staje się stacją mainstreamową.

A oto kilka szczegółów dotyczących programowania muzyki w stacjach radiowych CHR. Jest to starannie przemyślana strategia muzyczna. Polecam przeprowadzenie małego doświadczenia: można posłuchać uważniej jakiegokolwiek stacji mainstreamowej lub CHR (bo programowanie podlega tam podobnym zasadom) i zwrócić uwagę, jakie piosenki i w jakiej kolejności się tam pojawiają, biorąc pod uwagę gatunek muzyki, artystów, tempo i nastrój wywołany przez te utwory. Warto prześledzić przez cały dzień, co dana stacja nadaje. Można wtedy odkryć, jaka jest playlista danej stacji. Można się doszukać powtarzalności utworów, oczywiście z zachowaniem określonej separacji; jest

¹ Raport Millward Brown SMG/KRC, fala sierpnia – października 2011 r., dla portalu Wirtualne Media.

również element istotny dla odbiorcy masowego i będącego stale w ruchu – powtarzalność pory dnia, w jakim ten odbiorca słucha radia. Ważne jest więc, aby układając muzykę w stacjach mainstreamowych, zadbać o to, aby nie powtarzać utworów w tych samych porach dnia, tj. w tzw. „kominach” (np. w poranku lub paśmie popołudniowym). Jeśli coś prezentujemy w poniedziałek około godz. 8.00, to z pewnością nie może się to pojawić we wtorek o godz. 8.00 – słuchacz wykonuje zazwyczaj te same czynności o tej samej porze i słucha tej samej stacji, natychmiast więc zauważy, że utwory się powtarzają.

Szczęśliwie, nie trzeba o tym pamiętać, będąc prezenterem radiowym. Wszyscy zainteresowani tym zawodem z pewnością zetkną się z programem Selector. Jest to najlepsze i najbardziej zaawansowane narzędzie do programowania muzyki.

Streszczenie

Programowanie muzyki w radiowych stacjach mainstreamowych (z uwzględnieniem formatu CHR)

Autor opisał zagadnienie programowania muzycznego stacji mainstreamowych (w oparciu o format CHR). Zdefiniował najpopularniejsze formaty radiowe, przybliżył ich historię, wspominał o podstawowych mechanizmach, o których muszą pamiętać wszyscy programiści muzyczni.

Summary

Musical programming in mainstream radio stations (including the CHR format)

The author describes the issue of musical programming in mainstream radio stations (based on CHR format). He defines the most popular radio formats, presents the history of programming, and points out the basic mechanisms that every programmer should remember.